

СТАНОВИЩЕ

върху дисертационен труд за придобиване на образователна и научна степен "Доктор"

от доц. д-р **Балин Борисов Балинов** / съгласно Заповед 3.7-20 от 16.10.2024 на Ректора на ТУ-София/, с научна специалност с шифър 05.02.18 „Икономика и управление“ (индустрия) в професионално направление 3.7 Администрация и управление

на дисертационния труд на тема: "Икономически предизвикателства и социални последици при банковото кредитиране в условията на дигитализация"

с автор на дисертационния труд: ас.инж. Завен Такворов Астадуrow за присъждане на образователна и научна степен „доктор“ от област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, професионално направление 3.7. Администрация и управление, научна специалност „Икономика и управление

1. Актуалност на разработваният в дисертационния труд проблем в научно и проложно отношение

Дисертационният труд е мотивиран от проблемите, свързани с финансовата и икономическа политика на банките в началото на 21^{ти} век като анализира същността на банковото кредитиране в социален и икономически план, основните субекти и интереси, и начините за тяхното налагане; прави задълбочен анализ на основни актуални въпроси свързани с банковото законодателство, европейското законодателство; като защита за икономическите субекти от банките кредитори и задължението на българските съдии за директното му приложение; въпроси за дигиталната трансформация на банковия кредитен процес, дигитализацията на изпълнителните дела при ЧСИ с цел неограничен достъп на икономическите субекти кредитополучатели и въвеждането на генериращ изкуствен интелект за потвърждение или отхвърляне на съдебни решения и последващо разглеждане от втори състав.

2. Степен на познаване състоянието на проблема и творческа интерпретация на литературния материал

Авторът демонстрира задълбочено познаване на проблематиката на дисертационния труд, както и сериозна литературна осведоменост. (за това свидетелства големият брой и коректно представени 254 използвани източници (182 на кирилица и 54 на латиница), както и са проучени Нормативни документи, закони и съдебна практика 96 на брой)

3. Съответствие на избраната методика на изследване и поставената цел и задачи на дисертационния труд с постигнатите приноси

Анализира се кредитния процес и се осветляват икономическите и социални последици от него като важна цел е задълбоченото проучване на актуалните проблеми относно банковото кредитиране от гледна точка на неговото въздействие и последици върху икономическото и социално развитие на българското общество. Важен акцент е поставен и върху социалната рехабилитация на заетите в индустрията лица и оптимизация на кредитната политика на банките и свързаните с това законодателни актове на Народното събрание. Използвани са общонаучни методи - анализ и синтез, обработка на документални източници, както и сравнение, индукция, дедукция, аналогия и анкетиране. Чрез структурно-функционалния анализ са обхванати общи закономерности в икономическите и социални аспекти, в условия на криза на обследваната проблематика

4. Научни и/или научно приложни приноси на дисертационния труд: формулиране и обосновка на нов научен проблем (област)

При запознаването ми с дисертацията и автореферата на кандидата идентифицирах актуални и реални научни, научно-приложни и приложни приноси, които са свързани с икономическите предизвикателства и социални последици при банковото кредитиране в условията на дигитализация.

Приемам претендираните приноси на кандидата по същество, като реално постигнати, но имам забележки относно тяхната формулировка.

5. Преценка на публикациите по дисертационния труд: брой, характер на изданията, в които са отпечатани

В автореферата са посочени 5 броя самостоятелни научни статии свързани с дисертационния труд. Те са излезли от печат в сборници от конференции с международно участие. "Човекът - мярка за всички неща? Предизвикателства на постиндустриалното информационно общество" (издадени в 2023г.–2 доклада и 2024г. също 2 доклада) както и електронното издание на Международната научна конференция "Мениджмънт и инженеринг 23"– 1 доклад. (които са със заявка за Scopus). При запознаването ми с тези научни публикации на кандидата открих съответствие с научните тези излагани в дисертацията, на които по този начин е направена апробация сред научната общност.

Цитираните по-горе научни публикации напълно покриват изискванията за придобиване на ОНС доктор.

6. Мнения, препоръки и бележки

Дисертацията е разработена на много добро ниво. Въпреки това като първи цялостен научен труд на докторанта тя не е подмината от някои несъвършенства, които са разбираеми от гледна точка на комплексността и сложността на темата дисертационния труд.

Така например намирам, че предлаганият модел на дигитализиран процес на банково кредитиране ще бъде по-лесно разбираем и респективно приложим ако по-ясно се дефинират методическите фази. Това се отнася както за процеса на архивиране на видеоразговори на кредитоискатели с банкови служители, така и за анализ и оценка на AI.

7. Заключение с ясна положителна или отрицателна оценка на дисертационния труд

В заключение си позволявам да констатирам, че разработения от ас. инж. Завен Такворов Астадулов дисертационен труд на тема: „Икономически предизвикателства и социални последици при банковото кредитиране в условията на дигитализация“ е завършен научен продукт отговарящ на всички изисквания поставени от ЗРАСРБ за придобиване на ОНС доктор.

На тази основа декларирам своята положителна оценка и предлагам на уважаемото научно жури да присъди образователната и научна степен „ДОКТОР“ по докторска програма „Икономика и управление“, професионално направление 3.7. „Администрация и управление“ на ас. инж. Завен Такворов Астадулов.

Дата:
06.12.2025 г.

ЧЛЕН НА ЖУРИТО:
(доц.д-р Балин Балинов)

STANDPOINT/ SCIENTIFIC OPINION

on the dissertation for the award of the educational and scientific degree "Doctor"

by Assoc. Prof. Dr. Balin Borisov Balinov /according to Order 3.7-20 of 16.10.2024 of the Rector of TU-Sofia/, with a scientific specialty with code 05.02.18 "Economics and Management" (Industry)" in the professional field 3.7 Administration and Management

of the dissertation on the topic: "Economic Challenges and Social Consequences of Bank Lending in the Conditions of Digitalization"

with the author of the dissertation: Asst. Eng. Zaven Takvorov Astadurov

for the award of the educational and scientific degree "**Doctor**"

in the field of higher education 3. Social, Economic and Legal Sciences,
professional field 3.7. Administration and Management,

scientific specialty "Economics and Management (Industry)"

1. Relevance of the problem developed in the dissertation in scientific and practical terms

The dissertation is motivated by the problems related to the financial and economic policy of banks at the beginning of the 21st century by analyzing the essence of bank lending in social and economic terms, the main subjects and interests, and the ways of their enforcement; makes an in-depth analysis of the main current issues related to banking legislation, European legislation; such as protection for economic entities from creditor banks and the obligation of Bulgarian judges for its direct application; the digital transformation of the bank credit process, the digitalization of enforcement cases with private enforcement agents for the purpose of unlimited access of economic entities-borrowers and the introduction of generating artificial intelligence for confirmation or rejection of court decisions and subsequent consideration by a second composition.

2. Degree of knowledge of the state of the problem and the creative interpretation of the literary material.

The author demonstrates in-depth knowledge of the issues in the dissertation work, as well as serious literary awareness. (This is evidenced by the large number of used and correctly presented 254 sources (182 in Cyrillic and 54 in Latin), as well as the studied Normative documents, laws and judicial practice 96 in number)

3. Compliance of the chosen research methodology and the set goal and tasks of the dissertation work with the achieved contributions

The credit process is analyzed and its economic and social consequences are highlighted, as an important goal is the in-depth study of current problems regarding bank lending from the point of view of its impact and consequences on the economic and social development of Bulgarian society. An important emphasis is also placed on the social rehabilitation of the people employed in the industry and the optimization of the credit policy of the banks and the related legislative acts of the National Assembly. General scientific methods are used - analysis and synthesis, processing of documentary sources, as well as comparison, induction, deduction, analogy and survey. Through the structural-functional analysis, general patterns in the economic and social aspects are covered, in conditions of crisis of the investigated issues.

4. Scientific and/or scientifically applied contributions of the dissertation work: formulation and justification of a new scientific problem (area)

When I got acquainted with the dissertation and the candidate's abstract, I identified current and real scientific as well as applied contributions that are related to the economic challenges and the social consequences of bank lending in the conditions of digitalization.

I accept the claimed contributions of the candidate in essence, as actually achieved, but I have some remarks regarding their formulation.

5. Assessment of the publications on the dissertation work: number, nature of the editions in which they were printed

The abstract lists 5 independent scientific articles related to the dissertation work. They were published in proceedings of conferences with international participation. "Man - the measure of all things? Challenges of the Post-Industrial Information Society" (published in 2023–2 reports and 2024. also 2 reports) as well as the electronic edition of the International Scientific Conference "Management and Engineering 23"– 1 report. (which are with a request for Scopus). When I got acquainted with these scientific publications of the candidate, I have found correspondence with the scientific theses presented in the dissertation, which in this way were approbated among the scientific community.

The scientific publications cited above fully meet the requirements for acquiring the ONS doctorate.

6. Opinions, recommendations and notes

The dissertation is developed at a very good level. However, as the first comprehensive scientific work of the doctoral student, it is not without some imperfections, which are understandable from the point of view of the complexity of the dissertation topic.

For example, I find that the proposed model of a digitalized bank lending process will be easier to understand and, respectively, applicable if the methodological phases are more clearly defined. This applies both to the process of archiving video conversations of loan applicants with bank employees, and to the analysis and the evaluation of AI.

7. Conclusion with a clear positive or negative assessment of the dissertation work

In conclusion, I can confidently state that the developed by Asst. Eng. Zaven Takvorov Astadurov dissertation on the topic: "Economic challenges and social consequences of bank lending in the conditions of digitalization" is a completed scientific product meeting all the requirements set by the ZRASRB for acquiring the ONS doctor.

On this basis, I declare my positive assessment and propose to the esteemed scientific jury to award the educational and scientific degree "DOCTOR" in the

doctoral program "Economics and Management", professional direction 3.7.
"Administration and Management" to Asst. Eng. Zaven Takvorov Astadurov.

Date:

06.12.2025

MEMBER OF THE JURY:

(Assoc. Prof. Dr. Balin Balinov)